

پودمان ۳

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

سرمایه‌گذاری به معنای «هوشمندانه‌تر کار کردن است، نه سخت‌تر کار کردن.» ما در شغل‌هایمان سخت کار می‌کنیم، خواه برای یک شرکت باشد و خواه برای کسب‌وکاری که خودمان راه‌اندازی کرده‌ایم. ما معمولاً ساعت‌های زیادی کار می‌کنیم که نیازمند فداکاری است و باعث افزایش استرس می‌شود. برداشتن بخشی از پولی که به‌سختی به‌دست آمده است و سرمایه‌گذاری آن برای نیازهای آینده، بهترین روش استفاده از پولی است که کسب کرده‌ایم. در این فصل زوایای این کار مورد بررسی قرار می‌گیرد.

راستی و رستگاری، برتری است.

حضرت علی (ع)

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

چرا افراد جامعه باید اخلاق را رعایت کنند؟ چه عواملی باعث می‌شود من به عنوان یک انسان با دیگر من‌های انسانی بتوانم سلوک کنم؟

فعالیت

دلایل انجام سرمایه‌گذاری

پس از ارائه گزارش‌های مالی توسط حسابدار به مدیریت، مشخص شده که مبالغی از وجه نقد شرکت مازاد بر میزان مورد نیاز بوده است. به نظر شما چه باید کرد؟ بحث کنید.

فعالیت

سرمایه‌گذاری به اولویت‌گذاری برای پول‌تان مربوط می‌شود. پول خرج کردن کار ساده‌ای است و باعث ایجاد خوشی‌های زودگذر می‌شود، برای مثال می‌توانید پول‌تان را صرف خرید وسایل جدید برای خانه کنید، به یک سفر تفریحی هیجان‌انگیز بروید یا در یک رستوران گران‌قیمت شام بخورید. همه این کارها فوق‌العاده هستند و زندگی شما را لذت‌بخش‌تر می‌کنند اما سرمایه‌گذاری مستلزم اولویت‌بخشیدن به آینده مالی در برابر خواسته‌های کنونی است.

سرمایه‌گذاری راهی است برای اینکه در دورانی که درگیر زندگی روزمره هستید مقداری پول کنار بگذارید تا برای شما کار کند و در آینده از دست‌رنج کارتان بهره ببرید. در حقیقت، سرمایه‌گذاری ابزاری است برای اینکه آینده شادتری داشته باشید. به همین ترتیب واحدهای اقتصادی از قبیل اشخاص حقیقی و حقوقی باید به این مطلب توجه لازم را داشته باشند.

در برخی موارد ممکن است بخشی از وجوه نقد در اختیار واحد اقتصادی مازاد بر نیازمندی عملیاتی بوده و مدیریت آن واحد اقتصادی تصمیم می‌گیرد که این وجوه مازاد را سرمایه‌گذاری کند. بنابراین سرمایه‌گذاری می‌تواند با هدف استفاده از وجوه نقد راكد موقت و یا سرمایه‌گذاری بلندمدت به منظور افزایش سودآوری صورت گیرد. از این‌رو سرمایه‌گذاری می‌تواند حیطة وسیعی از سرمایه‌گذاری در دارایی‌ها از قبیل سهام، اوراق قرضه، اموال غیرمنقول، آثار هنری، فلزات گرانبها، جواهرآلات و... را شامل شود که در این فصل به حسابداری سرمایه‌گذاری در سهام و اوراق مشارکت تأکید گردیده که اصول ارائه شده برای سرمایه‌گذاری‌های بالا در مورد دیگر سرمایه‌گذاری‌ها نیز کاربرد دارد.

تعریف سرمایه‌گذاری

نوعی دارایی است که واحد اقتصادی برای افزایش منافع اقتصادی نگهداری می‌کند. منظور از منافع اقتصادی سود سهام، سود تضمین شده، افزایش ارزش سرمایه‌گذاری، اجاره یا مزایای ناشی از مناسبات تجاری (شامل اعمال نفوذ و کنترل بر واحدهای اقتصادی دیگر) می‌باشد.

طبقه‌بندی انواع سرمایه‌گذاری‌ها

به نظر شما یک واحد اقتصادی چه نوع سرمایه‌گذاری‌هایی را می‌تواند انجام دهد؟ بحث کنید.

فعالیت

۱ سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت (جاری): اگر سرمایه‌گذاری انجام شده توسط یک شرکت به منظور نگهداری برای مدت طولانی نباشد، به این نوع سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت گفته می‌شود. سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت دارای ویژگی‌های زیر هستند:

- دسترسی آنی به وجوه نقد در هنگام نیاز
- تأمین حداکثر سود ممکن از آن قسمت از وجوه نقدی که در کوتاه‌مدت مورد نیاز نیست.
- به حداقل رساندن احتمال زیان ناشی از افزایش قیمت‌ها و حفظ قدرت خرید پول

۲ سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت (غیر جاری): اگر سرمایه‌گذاری یک شرکت به قصد نگهداری برای مدت طولانی انجام گیرد به طوری که شرایط زیر برای آن وجود داشته باشد به این نوع سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری بلندمدت اطلاق می‌شود. این شرایط عبارت‌اند از:

- سرمایه‌گذاری‌هایی که برای اعمال نفوذ و کنترل سیاست‌های مالی و عملیاتی در واحد سرمایه‌پذیر انجام می‌شود.
- سرمایه‌گذاری‌هایی که برای حفظ و گسترش فعالیت‌ها و روابط تجاری انجام می‌شود.
- سرمایه‌گذاری‌هایی که نمی‌توان آنها را واگذار کرد یا واگذاری آنها نتایج قابل توجهی برای واحد اقتصادی سرمایه‌گذار دارد.

■ سرمایه‌گذاری‌هایی که با قصد استفاده مستمر توسط واحد تجاری نگهداری می‌شود و هدف از آن کسب درآمد یا رشد سرمایه می‌باشد.

اگر سرمایه‌گذار بتواند یک نفر از اعضای هیئت مدیره شرکت سرمایه‌پذیر را انتخاب نماید یا اجازه مشارکت مؤثر در سیاست‌گذاری شرکت سرمایه‌پذیر را داشته باشد، در این صورت دارای نفوذ در شرکت سرمایه‌پذیر است. معمولاً هنگامی که سرمایه‌گذار حداقل ۲۰ درصد از قدرت رأی در واحد سرمایه‌پذیر را داشته باشد، دارای نفوذ در شرکت سرمایه‌پذیر است. چنانچه سرمایه‌گذار بتواند اکثریت اعضای هیئت مدیره را انتخاب نماید یا توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی شرکت سرمایه‌پذیر را داشته باشد، در این صورت دارای کنترل بر شرکت سرمایه‌پذیر است. معمولاً وقتی که سرمایه‌گذار حداقل ۵۰ درصد از قدرت رأی در واحد سرمایه‌پذیر را داشته باشد، دارای کنترل در شرکت سرمایه‌پذیر است.

فعالیت

به نظر شما چرا شرکت‌های سرمایه‌گذار درصد هستند که در شرکت‌های سرمایه‌پذیر نفوذ یا کنترل داشته باشند؟ بحث کنید.

انواع سرمایه‌گذاری‌ها از نظر دسترسی به بازار

فعالیت

به نظر شما چه نوع سرمایه‌گذاری‌هایی را می‌توان در بازار انجام داد؟ کدام یک از سرمایه‌گذاری‌ها دارای قیمت‌های معاملاتی معلوم هستند؟ آیا می‌دانید بورس اوراق بهادار چه جایی است؟ بحث کنید.

الف) سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله در بازار: نوعی سرمایه‌گذاری است که دارای بازاری فعال، آزاد و قابل دسترس بوده و عموم افراد بتوانند وارد بازار شده یا از آن خارج شوند. قیمت‌های معاملاتی در این نوع بازار معلوم و مشخص است. سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار یک نوع سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار محسوب می‌شود.

ب) سایر سرمایه‌گذاری‌ها: شامل سرمایه‌گذاری‌هایی است که به صورت خرید سهام سایر واحدهای تجاری و یا سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت بانکی می‌باشد. لازم به ذکر است سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار می‌تواند در قالب کوتاه‌مدت یا بلندمدت طبقه‌بندی شود. بنابراین سریع‌المعامله بودن ارتباطی با طبقه‌بندی سرمایه‌گذاری در قالب کوتاه‌مدت یا بلندمدت ندارد.

حسابداری تحصیل سرمایه‌گذاری‌ها

فعالیت

آیا تحصیل (خرید) سرمایه‌گذاری‌ها رویداد مالی است؟ آیا می‌تواند در معادله حسابداری اثرگذار باشد؟ توضیح دهید.

هر نوع سرمایه‌گذاری (چه کوتاه‌مدت و چه بلندمدت) در تاریخ تحصیل به بهای تمام شده در حساب‌ها ثبت می‌شود. بهای تمام شده سرمایه‌گذاری عبارت است از بهای خرید به اضافه کارمزد کارگزار، حق‌الزحمه مشاور و سایر مخارج مستقیمی که برای تحصیل سرمایه‌گذاری صرف می‌شود. اگر سرمایه‌گذاری در سهام به صورت نقد خریداری و تحصیل شود، در این صورت برای ثبت این رویداد، حساب سرمایه‌گذاری در دارایی مورد نظر بدهکار و حساب موجودی نقد بستانکار می‌گردد. اگر سرمایه‌گذاری در سهام در قبال واگذاری دارایی‌های غیرنقد از جمله زمین، ساختمان و... باشد، بهای تمام شده سرمایه‌گذاری معادل ارزش منصفانه دارایی واگذار شده خواهد بود. البته چنانچه ارزش منصفانه سرمایه‌گذاری تحصیل شده با سهولت بیشتری قابل تعیین باشد، ارزش منصفانه سرمایه‌گذاری تحصیل شده به عنوان بهای تمام شده آن خواهد بود. برای ثبت این رویداد، حساب سرمایه‌گذاری در سهام مورد نظر بدهکار و حساب زمین یا ساختمان یا... بستانکار می‌گردد.

❖ مثال ۱-۳:

شرکت ایران در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد هزار سهم عادی ۲۰۰۰ ریالی شرکت تهران (غیربورسی) را از قرار هر سهم ۳۶۰۰ ریال خریداری نمود و مبلغ ۴۰'۰۰۰ ریال بابت کارمزد کارگزار و ۶۰'۰۰۰ ریال بابت حق‌الزحمه مشاور مالی پرداخت نمود.

مطلوب است:

انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

$$۱۰۰۰ \times ۳۶۰۰ = ۳۶۰۰۰۰۰$$

$$۳۶۰۰۰۰۰ + ۴۰'۰۰۰ + ۶۰'۰۰۰ = ۳۷۰۰'۰۰۰$$

بهای خرید سرمایه‌گذاری

بهای تمام شده سرمایه‌گذاری

۹۶/۰۱/۰۱

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - سایر سرمایه‌گذاری‌ها

۳۷۰۰'۰۰۰

موجودی نقد - بانک

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۳۷۰۰'۰۰۰

فعالیت

به نظر شما یک فرد سرمایه‌گذار از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها چه درآمدهایی می‌تواند کسب کند؟

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها در طول مدت نگهداری آنها

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها در طول مدت نگهداری آنها شامل دریافت سود سهام و سود یا زیان ناشی از نوسانات قیمت بازار می‌باشد که در ادامه به تشریح آن پرداخته می‌شود.

دریافت سود سهام

در طول مدتی که سرمایه‌گذاری در اختیار واحد تجاری است ممکن است سود سهام بابت سرمایه‌گذاری انجام شده از شرکت سرمایه‌پذیر دریافت شود. درآمد (سود) حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام در هنگام تصویب مجمع عمومی شرکت سرمایه‌پذیر شناسایی می‌شود. به عبارت دیگر ممکن است این سود به صورت نقدی یا غیرنقدی یا سود سهمی بین صاحبان سهام توزیع گردد که در این صورت در تاریخ تصویب سود می‌بایست درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری در حساب‌ها ثبت شود.

مثال ۲-۲:

با توجه به اطلاعات مثال قبل، چنانچه مجمع عمومی عادی سالانه شرکت تهران در تاریخ ۱۳۹۷/۳/۱۸ اقدام به تصویب سود سهام نقدی به مبلغ هر سهم ۴۰۰ ریال نماید و این سود در تاریخ ۱۳۹۷/۷/۲۵ به صاحبان سهام پرداخت شود،

مطلوب است:

انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

$$1000 \times 400 = 400,000$$

سود سهام قابل دریافت

۹۷/۳/۱۸:

۴۰۰,۰۰۰

حساب‌های دریافتی - سود سهام دریافتی

۴۰۰,۰۰۰

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

تصویب سود سهام به مبلغ ۴۰۰ ریال برای هر سهم

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

حساب‌های دریافتی

۳/۱۸

۴۰۰,۰۰۰

۴۰۰,۰۰۰

۳/۱۸

۹۷/۷/۲۵:

۴۰۰,۰۰۰

موجودی نقد

۴۰۰,۰۰۰

حساب‌های دریافتی - سود سهام دریافتی

دریافت سود سهام شرکت تهران

حساب‌های دریافتی

۷/۲۵

۴۰۰,۰۰۰

۴۰۰,۰۰۰

سود سهمی (سهم جایزه): در برخی مواقع شرکت سرمایه‌پذیر به منظور حفظ نقدینگی به جای پرداخت سود نقدی، اقدام به توزیع سود سهمی (سهم جایزه) بین سهامداران خود می‌نماید. سود سهمی سودی است که به صورت سهام از محل سود انباشته، صرف سهام و یا اندوخته‌ها (به استثنای اندوخته قانونی) به نسبت تعداد سهام قبل از تصویب سود سهمی بین سهامداران توزیع می‌گردد. به عبارت دیگر توزیع سود سهمی همان افزایش سرمایه از محل سود انباشته یا صرف سهام یا اندوخته‌ها است.

ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در پایان سال مالی

سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت می‌بایست در پایان دوره مالی به یکی از دو روش زیر ارزیابی و در ترازنامه منعکس شود:

1 روش ارزش بازار برای سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله یا خالص ارزش فروش برای سایر سرمایه‌گذاری‌ها

هنگامی که واحد تجاری دارای سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت سریع‌المعامله باشد و روش ارزش بازار برای سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله مورد استفاده قرار می‌گیرد، می‌بایست ارزش دفتری سرمایه‌گذاری مورد نظر را با ارزش بازار آن مورد مقایسه قرار داد و اختلاف بین این دو ارزش را در حساب‌ها ثبت نمود. چنانچه واحد تجاری دارای سایر سرمایه‌گذاری‌ها باشد و از روش خالص ارزش فروش برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت استفاده نماید، در این صورت می‌بایست ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌ها را با خالص ارزش فروش آن در تاریخ ارزیابی، مورد مقایسه قرار داد و کاهش ارزش سرمایه‌گذاری را در حساب‌ها ثبت کرد.

2 روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش

در این روش بهای تمام شده سرمایه‌گذاری با خالص ارزش فروش سرمایه‌گذاری مورد نظر مقایسه می‌شود. برای محاسبه خالص ارزش سرمایه‌گذاری از دستور زیر استفاده می‌نماییم:

هزینه‌های مربوط به فروش - ارزش فروش در بازار = خالص ارزش فروش

نه سود داریم نه زیان \Rightarrow بهای تمام شده سرمایه‌گذاری = خالص ارزش فروش: اگر
 ثبت نمی‌شود \Rightarrow سود داریم \Rightarrow بهای تمام شده سرمایه‌گذاری > خالص ارزش فروش: اگر
 ثبت می‌شود \Rightarrow زیان داریم \Rightarrow بهای تمام شده سرمایه‌گذاری < خالص ارزش فروش: اگر

بنابراین فقط برای حالت سوم باید ثبت زیر را انجام داد:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها xxx
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها xxx

❖ مثال ۴-۳:

باتوجه به اطلاعات مثال قبل و با فرض این که خالص ارزش فروش هر سهم شرکت تهران در پایان سال ۱۳۹۵ مبلغ ۳۳۰۰ ریال برای هر سهم باشد،

مطلوب است:

محاسبه ذخیره کاهش ارزش قابل ثبت در حساب‌ها.

$$۱۰۰۰ \times ۳۳۰۰ = ۳٬۳۰۰٬۰۰۰$$

خالص ارزش فروش تهران

$$۳٬۷۰۰٬۰۰۰ - ۳٬۳۰۰٬۰۰۰ = ۴۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره کاهش ارزش قابل ثبت

$$۴۰۰٬۰۰۰$$

۹۵/۱۲/۲۹: هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۴۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

ثبت هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری در سهام شرکت تهران

❖ مثال ۵-۳:

باتوجه به اطلاعات مثال قبل و با فرض اینکه خالص ارزش فروش سهام شرکت تهران در تاریخ ۹۶/۱۲/۲۹ مبلغ ۳۲۰۰ ریال برای هر سهم باشد و چنانچه خالص ارزش فروش هر سهم شرکت تهران در تاریخ ۹۷/۱۲/۲۹ مبلغ ۳۵۰۰ ریال باشد

مطلوب است:

الف) محاسبه ذخیره قابل ثبت در حساب‌ها در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

ب) ارائه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت ایران

$$۱۰۰۰ \times ۳٬۲۰۰ = ۳٬۲۰۰٬۰۰۰ \quad ۳٬۷۰۰٬۰۰۰ - ۳٬۲۰۰٬۰۰۰ = ۵۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره قابل ثبت

$$۴۰۰٬۰۰۰ - ۵۰۰٬۰۰۰ = (۱۰۰٬۰۰۰)$$

$$۱۰۰٬۰۰۰$$

۹۶/۱۲/۲۹: هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۱۰۰٬۰۰۰$$

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۱۰۰۰ \times ۳٬۵۰۰ = ۳٬۵۰۰٬۰۰۰ \quad ۳٬۷۰۰٬۰۰۰ - ۳٬۵۰۰٬۰۰۰ = ۲۰۰٬۰۰۰$$

$$۵۰۰٬۰۰۰ - ۲۰۰٬۰۰۰ = ۳۰۰٬۰۰۰$$

$$۳۰۰٬۰۰۰$$

۹۷/۱۲/۲۹: ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

$$۳۰۰٬۰۰۰$$

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری

۹۵/۱۲/۲۹	۴۰۰٬۰۰۰	
۹۶/۱۲/۲۹	۱۰۰٬۰۰۰	
۹۷/۱۲/۲۹	۵۰۰٬۰۰۰	۳۰۰٬۰۰۰
	۲۰۰٬۰۰۰	

سبد سهام (پرتفوی)

نکته

همه تخم مرغ‌ها را در یک سبد نگذاریم.

فعالیت

یک شرکت سرمایه‌گذار تمام وجه نقد مزاد خود را فقط در سهام یک شرکت سرمایه‌پذیر سرمایه‌گذاری کرده است. شرکت سرمایه‌گذار می‌توانست وجه نقد خود را در سهام چند شرکت سرمایه‌گذار نیز سرمایه‌گذاری کند. به نظر شما کدام روش سرمایه‌گذاری دارای خطر کمتری می‌باشد؟

مجموعه‌ای از سهام‌هایی هستند که در تاریخ‌های مختلف خریداری شده و توسط سرمایه‌گذار نگهداری شده‌اند. هدف از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها، افزایش درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری می‌باشد. درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری می‌تواند به صورت دریافت سود سهام یا افزایش قیمت سهام باشد. در این مورد سرمایه‌گذار دو عامل را مورد توجه قرار می‌دهد تا به این هدف دست یابد:

■ تنوع بخشی به سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های مختلف سبد سرمایه‌گذاری

■ وزن سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های مختلف در سبد سرمایه‌گذاری

در مواردی که واحد تجاری دارای پرتفوی سرمایه‌گذاری است تک‌تک اقلام سرمایه‌گذاری موجود در پرتفوی از نظر مقایسه بهای تمام شده با خالص ارزش فروش، به صورت جداگانه مورد بررسی قرار نمی‌گیرد، بلکه سر جمع بهای تمام شده اقلام موجود در پرتفوی با سر جمع خالص ارزش فروش اقلام متناظر مورد مقایسه قرار می‌گیرد و ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها محاسبه می‌شود.

❁ مثال ۳-۶:

اطلاعات زیر مربوط به سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت می‌باشد. سرمایه‌گذاری‌های مذکور به عنوان سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله در بازار تلقی شده و شرکت برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌نماید.

نام شرکت سرمایه‌پذیر	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش
شرکت کیهان	۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰	۱۲۳'۰۰۰'۰۰۰
شرکت جهان	۲۳۰'۰۰۰'۰۰۰	۲۰۱'۰۰۰'۰۰۰
شرکت آسیا	۳۱۲'۵۰۰'۰۰۰	۳۰۲'۰۰۰'۰۰۰
شرکت ایران	۷۴'۲۰۰'۰۰۰	۸۲'۴۰۰'۰۰۰
جمع	۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰	۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰

مطلوب است:

الف) انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۹
 ب) چنانچه در پرتفوی جدید بهای تمام شده و خالص ارزش فروش مجموع سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت به ترتیب مبالغ ۸۲۰'۰۰۰'۰۰۰ و ۸۰۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ باشد، ثبت لازم در دفتر روزنامه را ارائه نمایید.

ج) اگر در پرتفوی جدید بهای تمام شده و خالص ارزش فروش مجموع سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ به ترتیب ۶۵۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال خالص و ارزش فروش آنها ۶۴۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال باشد، ثبت لازم در دفتر روزنامه را ارائه کنید.

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰
۲۳۰'۰۰۰'۰۰۰
۳۱۲'۵۰۰'۰۰۰
۷۴'۲۰۰'۰۰۰
۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰

الف) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۴
 ۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰ - ۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰ = (۸'۳۰۰'۰۰۰)
 ۹۴/۱۲/۲۹

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۸'۳۰۰'۰۰۰
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۸'۳۰۰'۰۰۰

ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۸'۳۰۰'۰۰۰	۸'۳۰۰'۰۰۰

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۴

$$۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰ - ۸'۳۰۰'۰۰۰ = ۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰$$

ب) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۵

$$۸۰۴'۰۰۰'۰۰۰ - ۸۲۰'۰۰۰'۰۰۰ = (۱۶'۰۰۰'۰۰۰)$$

ذخیره قابل ثبت در سال ۱۳۹۵

$$۱۶'۰۰۰'۰۰۰ - ۸'۳۰۰'۰۰۰ = ۷'۷۰۰'۰۰۰$$

۹۵/۱۲/۲۹:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۷۰۷۰۰۰۰۰۰
ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۷۰۷۰۰۰۰۰۰

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۸۳۰۰۰۰۰۰۰	۷۰۷۰۰۰۰۰۰
۷۰۷۰۰۰۰۰۰	
۱۶۰۰۰۰۰۰۰	

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۵

$$۸۲۰۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۶۰۰۰۰۰۰۰ = ۸۰۴۰۰۰۰۰۰۰$$

$$۶۴۷۰۰۰۰۰۰۰ - ۶۵۷۰۰۰۰۰۰۰ = (۱۰۰۰۰۰۰۰۰)$$

$$۱۶۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ = ۶۰۰۰۰۰۰۰۰$$

(ج) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۶

ذخیره قابل برگشت

۹۶/۱۲/۲۹:

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۶۰۰۰۰۰۰۰۰
درآمد افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۶۰۰۰۰۰۰۰۰

درآمد حاصل از افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۶۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰۰۰
	۱۰۰۰۰۰۰۰۰

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۶

$$۶۵۷۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ = ۶۴۷۰۰۰۰۰۰۰$$

ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت در پایان سال مالی

سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت می‌بایست در پایان دوره مالی به یکی از دو روش زیر ارزیابی و در ترازنامه منعکس شود:

بهای تمام شده پس از کسر ذخیره کاهش دائمی در ارزش

منظور از کاهش دائمی در ارزش، کاهشی است که انتظار بازیافت آن در بلندمدت نمی‌رود. در این روش ارزیابی سرمایه‌گذاری باید بر مبنای تک تک ارقام سرمایه‌گذاری انجام شود و از این رو، ذخیره کاهش ارزش بر مبنای تک تک ارقام سرمایه‌گذاری‌ها تعیین می‌شود.

❖ **مثال ۷-۳:** شرکت ستاره در ۱۵ شهریور ۱۳۹۶ برای اهداف بلندمدت اقدام به سرمایه‌گذاری‌های زیر می‌کند.

نام شرکت سرمایه‌پذیر	بهای تمام شده	ارزش بازار در پایان سال ۱۳۹۶	ارزش بازار در پایان سال ۱۳۹۷
شرکت ابوریحان	۷۵'۰۰۰'۰۰۰	۷۰'۰۰۰'۰۰۰	۷۴'۰۰۰'۰۰۰
شرکت خوارزمی	۸۲'۰۰۰'۰۰۰	۸۴'۰۰۰'۰۰۰	۸۱'۰۰۰'۰۰۰
شرکت رازی	۶'۰۰۰'۰۰۰	۸'۰۰۰'۰۰۰	۷'۰۰۰'۰۰۰
شرکت ابن سینا	۶۰'۰۰۰'۰۰۰	۵۸'۰۰۰'۰۰۰	۵۷'۰۰۰'۰۰۰

با فرض اینکه روش حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها، بهای تمام شده پس از کسر ذخیره کاهش دائمی در ارزش باشد،

مطلوب است: ارائه ثبت‌های لازم.

۱۳۹۶/۰۶/۱۵:

سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت ابوریحان	۷۵'۰۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت خوارزمی	۸۲'۰۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت رازی	۶'۰۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت ابن سینا	۶۰'۰۰۰'۰۰۰
موجودی نقد	۲۲۳'۰۰۰'۰۰۰

ثبت کاهش ارزش سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام شرکت‌ها

در پایان سال ۱۳۹۶ اگر ارزش سهام کمتر از بهای تمام شده باشد، کاهش ارزش محسوب شده و چنانچه این کاهش دائمی باشد، ثبت آن به شرح زیر خواهد بود:

۱۳۹۶/۱۲/۲۹:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	۷۰'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری شرکت ابوریحان	۵'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری شرکت ابن سینا	۲'۰۰۰'۰۰۰
ثبت کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌های شرکت ستاره	

هزینه کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری‌ها یک حساب سود و زیانی است. ذخیره کاهش ارزش نیز یک حساب دائمی است و در ترازنامه از مبلغ سرمایه‌گذاری کسر می‌شود.

ثبت‌های لازم در پایان سال ۱۳۹۷ با فرض آنکه کاهش ارزش رخ داده در سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها دائمی باشد به صورت زیر است:

۱۳۹۷/۱۲/۲۹:

ذخیره کاهش دائمی ارزش سرمایه‌گذاری‌ها شرکت ابوریحان	۴'۰۰۰'۰۰۰
درآمد حاصل از افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	۴'۰۰۰'۰۰۰
ثبت برگشت از ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	

۱۳۹۷/۱۲/۲۹:

۲'۰۰۰'۰۰۰	هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۱'۰۰۰'۰۰۰	ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها - شرکت خوارزمی
۱'۰۰۰'۰۰۰	ذخیره کاهش دائمی ارزش سرمایه‌گذاری‌ها - شرکت ابن سینا
	ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

تجدید ارزیابی

در این روش، سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت بر اساس مبلغ تجدید ارزیابی در ترازنامه منعکس می‌شوند. در مباحث پیشرفته سرمایه‌گذاری در این مورد بیشتر آموزش خواهید دید.

فروش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت

شرکت آلفا در سهام شرکت بتا سرمایه‌گذاری کرده است. اگر شرکت آلفا نیاز به منابع مالی داشته باشد می‌تواند سهام خریداری شده خود را بفروشد. در مورد سود یا زیان آن بحث کنید.

فعالیت

روش ارزیابی سرمایه‌گذاری نقش به‌سزایی در ثبت فروش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت دارد. چنانچه روش ارزیابی سرمایه‌گذاری ارزش بازار باشد، در هنگام فروش سرمایه‌گذاری لازم است ارزش دفتری مربوط به آن از حساب‌ها خارج شود. چنانچه روش ارزیابی، اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش باشد صرفاً بهای تمام شده سرمایه‌گذاری واگذار شده از حساب‌ها خارج می‌شود. لازم است بدانیم که سرمایه‌گذاری واگذار شده به مبلغ خالص دریافتی یا قابل دریافت در حساب‌ها منعکس می‌شود. به عبارت دیگر مبلغ خالص دریافتی عبارت است از قیمت فروش منهای کارمزد کارگزار، مالیات فروش و حق‌الزحمه مشاوره. در این صورت (چنانچه از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها استفاده می‌شود) لازم است خالص ارزش فروش با بهای تمام شده مورد مقایسه قرار گیرد. چنانچه بهای تمام شده کمتر از خالص ارزش فروش باشد، سود ناشی از واگذاری سرمایه‌گذاری وجود خواهد داشت و بر عکس.

❖ مثال ۸-۳:

شرکت گلپایگان سهام شرکت بهادران را در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲۰ به مبلغ ۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال خریداری می‌کند (مبلغ ۳۰۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال آن ارزش سهام و ۶'۰۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد کارگزار و ۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال حق‌الزحمه مشاور است). در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۵، ۴۰٪ سهام شرکت بهادران به مبلغ ۱۴۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال به فروش می‌رسد که از این بابت مبلغ ۲'۸۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد کارگزار و ۷۰۰'۰۰۰ ریال مالیات فروش و ۱'۵۰۰'۰۰۰ ریال حق‌الزحمه مشاوره می‌باشد. مطلوب است: انجام کلیه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت گلپایگان با توجه به این که روش ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها در این شرکت اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش می‌باشد.

۱۳۹۵/۵/۲۰

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰

موجودی نقد

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰

$$\frac{40}{100} \times 310'000'000 = 124'000'000$$

خرید سهام شرکت بهادران به صورت نقد

$$140'000'000 - 2'800'000 - 700'000 - 1'500'000 = 135'000'000$$

۱۳۹۶/۱۱/۱۵

موجودی نقد

۱۳۵'۰۰۰'۰۰۰

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۱۲۴'۰۰۰'۰۰۰

سود حاصل از فروش سهام

۱۱'۰۰۰'۰۰۰

فروش ۴۰٪ از سهام شرکت بهادران

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰	۱۲۴'۰۰۰'۰۰۰
-------------	-------------

سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت

فعالیت

به نظر شما هدف سرمایه‌گذار از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت چیست؟ هدف منتشرکننده اوراق مشارکت از جذب منابع از طریق صدور اوراق مشارکت چیست؟

اوراق مشارکت نوعی اوراق بدهی است که واحدهای اقتصادی برای جذب منابع دیگران منتشر می‌نمایند. این اوراق دارای سررسید معین و نرخ سود تضمین شده می‌باشند. به عبارت دیگر سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت، به معنای اعطای وام به منتشرکننده اوراق مشارکت است. یعنی شرکت سرمایه‌گذار با خرید اوراق مشارکت، وجه نقد مازاد بر نیاز خود را برای مدت معینی در اختیار منتشرکننده این اوراق قرار داده و در طرح‌ها و پروژه‌های آن مشارکت می‌نماید و در مقابل از درآمد سود تضمین شده اوراق مذکور برخوردار می‌شود.

خرید اوراق مشارکت: برای ثبت خرید اوراق مشارکت می‌بایست بهای تمام شده آن محاسبه شود. بهای تمام شده اوراق مشارکت شامل تمام مخارج ضروری برای خرید این سرمایه‌گذاری‌هاست. بهای تمام شده اوراق مشارکت شامل قیمت اوراق به علاوه کارمزد و کمیسیون‌های مربوط به خرید این اوراق می‌باشد.

❖ مثال ۹-۳:

شرکت گلستان در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ اقدام به خرید ۱۰۰ برگه اوراق مشارکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریالی شرکت بوستان به مبلغ ۱'۰۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال به علاوه ۳'۰۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد نموده است. سررسید این اوراق ۵ساله و نرخ سود تضمین شده آن ۱۵ درصد می‌باشد.

مطلوب است:

انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه شرکت گلستان.

۱۳۹۶/۰۱/۰۱:

۱۰۸'۰۰۰'۰۰۰

سرمایه گذاری در اوراق مشارکت

۱۰۸'۰۰۰'۰۰۰

موجودی نقد

خرید ۱۰۰ برگ اوراق مشارکت شرکت بوستان

سود تضمین شده اوراق مشارکت

معمولاً پرداخت سود اوراق مشارکت توسط منتشرکننده تضمین می شود و این سود می تواند توسط سرمایه گذار در مقاطع زمانی و سررسیدهای سه ماهه، شش ماهه یا سالانه دریافت شود. این سود به عنوان درآمد واحد سرمایه گذار محسوب شده و در سررسید مشخص شده قابل ثبت می باشد.

❖ مثال ۱۰-۳:

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد ۲۰۰ برگه اوراق مشارکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریالی شرکت گیلان خریداری شده است و سررسید این اوراق ۵ ساله و نرخ سود تضمین شده آن ۱۵ درصد می باشد که در مقاطع زمانی ۶ ماهه قابل دریافت می باشد.

مطلوب است:

انجام ثبت های لازم در تاریخ های ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ در دفتر روزنامه شرکت سرمایه گذار.

$$200 \times 1'000'000 = 200'000'000$$

$$200'000'000 \times 15\% \times \frac{6}{12} = 15'000'000$$

۱۳۹۶/۰۶/۳۱:

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

موجودی نقد

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

درآمد سود تضمین شده

ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه اول

$$200'000'000 \times 15\% \times \frac{6}{12} = 15'000'000$$

در صورتی که پایان سال مالی شرکت سرمایه گذار ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ باشد و سود تضمین شده شش ماهه دوم در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ دریافت شود:

۱۳۹۶/۱۲/۲۹:

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

حساب های دریافتی - سود تضمین شده اوراق مشارکت

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

درآمد سود تضمین شده

ثبت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم

شرکت سرمایه‌گذار طلب ناشی از درآمد سود تضمین شده را به‌عنوان حساب‌های دریافتی در ترازنامه پایان سال خود گزارش می‌کند. درآمد سود تضمین شده نیز تحت‌عنوان سایر درآمدهای غیرعملیاتی در صورت سود و زیان شرکت سرمایه‌گذار گزارش می‌شود.

۱۳۹۷/۰۱/۰۵

موجودی نقد

۷'۵۰۰'۰۰۰

۷'۵۰۰'۰۰۰

حساب‌های دریافتی - سود تضمین شده اوراق مشارکت

ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم

فروش اوراق مشارکت

وقتی شرکت سرمایه‌گذار اوراق مشارکت را می‌فروشد، حساب سرمایه‌گذاری به میزان بهای تمام شده اوراق مشارکت بستانکار می‌شود و هرگونه تفاوت در خالص مبلغ فروش (قیمت فروش منهای حق‌الزحمه کارگزار) و بهای تمام شده اوراق مشارکت را به عنوان سود یا زیان حاصل از فروش اوراق ثبت می‌نماید.

❁ مثال ۱۱-۳:

بهای فروش اوراق مشارکت شرکت گیلان در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ بعد از دریافت سود تضمین شده ۲۰۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال است. بهای تمام شده اوراق مشارکت ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال و حق‌الزحمه فروش توسط کارگزار ۲'۰۰۰'۰۰۰ ریال می‌باشد. مطلوب است: ثبت فروش اوراق قرضه
۱۳۹۷/۰۱/۰۵: موجودی نقد ۲۰۵'۰۰۰'۰۰۰

۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰

سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت

۵'۰۰۰'۰۰۰

سود حاصل از فروش اوراق مشارکت

ثبت فروش اوراق مشارکت شرکت گیلان همراه با سود

شرکت سرمایه‌گذار سود یا زیان حاصل از فروش سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت را تحت عنوان سایر درآمدها یا هزینه‌های غیرعملیاتی در صورت سود و زیان گزارش می‌کند.

❁ مثال ۱۲-۳:

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد ۵۰ برگ اوراق مشارکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریالی ۱۰٪ به مبلغ ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال به‌علاوه ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریال هزینه کارمزد خریداری می‌شود. سود تضمین شده هر ۶ ماه یک بار پرداخت می‌گردد.

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تعداد ۲۰ برگ از اوراق مشارکت به مبلغ ۱۹'۰۰۰'۰۰۰ ریال به فروش رسیده و ۵۰۰'۰۰۰ ریال هزینه کارمزد پرداخت شده است. مطلوب است: انجام کلیه ثبت‌های لازم در تاریخ‌های ۱۳۹۶/۰۱/۰۱، ۱۳۹۶/۰۶/۳۱، ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹.

۱۳۹۶/۰۱/۰۱: سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت
 موجودی نقد ۵۱'۰۰۰'۰۰۰
 خرید ۵۰ برگ اوراق مشارکت به صورت نقد
 سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه اول $۵۰'۰۰۰'۰۰۰ \times ۱۰\% \times ۶/۱۲ = ۲'۵۰۰'۰۰۰$
 موجودی نقد ۱۳۹۶/۰۶/۳۱: ۲'۵۰۰'۰۰۰
 درآمد سود تضمین شده ۲'۵۰۰'۰۰۰
 ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت شش ماهه اول
 بهای تمام شده ۲۰ برگ اوراق مشارکت فروش رفته $۵۱'۰۰۰'۰۰۰ \times ۲۰/۵۰ = ۲۰'۴۰۰'۰۰۰$
 وجه نقد دریافتی بابت فروش اوراق $۱۹'۰۰۰'۰۰۰ - ۵۰۰'۰۰۰ = ۱۸'۵۰۰'۰۰۰$
 موجودی نقد ۱۳۹۶/۰۷/۰۱: ۱۸'۵۰۰'۰۰۰
 زیان فروش اوراق مشارکت ۱,۹۰۰,۰۰۰
 سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت ۲۰'۴۰۰'۰۰۰
 ثبت فروش ۲۰ برگ اوراق مشارکت همراه با زیان
 سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم $۳۰'۰۰۰'۰۰۰ \times ۱۰\% \times ۶/۱۲ = ۱'۵۰۰'۰۰۰$
 حساب‌های دریافتی - سود تضمین شده دریافتی ۱۳۹۶/۱۲/۲۹: ۱'۵۰۰'۰۰۰
 درآمد سود تضمین شده ۱'۵۰۰'۰۰۰
 ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت شش ماهه دوم

فعالیت

اگر شما حسابدار یک شرکت باشید، با توجه به مطالب خوانده شده این فصل چگونه می‌توانید به‌عنوان مشاور سرمایه‌گذاری به شرکت سرمایه‌گذار کمک کنید؟

تمرین‌ها

۱ اطلاعات مربوط به سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت شرکت نسرین که به‌عنوان سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار تلقی شده و به ارزش بازار ارزیابی می‌شوند، در پایان سال ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

ارزش بازار	بهای تمام شده	
۴۴۰'۰۰۰	۴۰۰'۰۰۰	شرکت سحر
۴۸۰'۰۰۰	۵۰۰'۰۰۰	شرکت سپیده
<u>۹۲۰'۰۰۰</u>	<u>۹۰۰'۰۰۰</u>	جمع

مطلوب است:

الف) انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳X۱/۱۲/۲۹
 ب) با فرض این که نیمی از سهام سپیده در تاریخ ۱۳X۲/۴/۲۰ به مبلغ ۲۵۵۰۰۰۰ ریال به فروش برسد، ثبت لازم را در دفتر روزنامه انجام دهید.

۲ شرکت نسترن از سال ۱۳X۱ شروع به سرمایه‌گذاری کوتاه مدت وجوه راكد خود در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار نمود. اطلاعات مربوط به خرید و فروش سهام در این شرکت به شرح زیر است:

سال ۱۳X۱:

- ۱ خرید تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت A به بهای تمام شده ۸۰۰۰۰۰ ریال
- ۲ خرید تعداد ۳۰۰ سهم از سهام شرکت B به بهای تمام شده ۷۵۰۰۰۰ ریال

سال ۱۳X۲:

- ۱ دریافت مبلغ ۶۰۰۰۰۰ ریال سود از شرکت A
- ۲ فروش کل سهام شرکت B به مبلغ خالص ۸۲۵۰۰۰۰ ریال
- ۳ خرید تعداد ۲۵۰ سهم از سهام شرکت C به بهای تمام شده ۶۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۴ خرید تعداد ۱۵۰ سهم از سهام شرکت D به بهای تمام شده ۲۴۰۰۰۰۰ ریال

سال ۱۳X۳:

- ۱ دریافت مبلغ ۸۰۰۰۰۰ ریال سود از شرکت A
- ۲ خرید تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت E به بهای تمام شده ۷۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۳ فروش کل سهام شرکت C به مبلغ خالص ۶۶۰۰۰۰۰ ریال

سال ۱۳X۴:

- ۱ فروش کل سهام شرکت A به مبلغ خالص ۷۹۰۰۰۰۰ ریال
- ۲ دریافت مبلغ ۴۵۰۰۰۰۰ ریال سود از شرکت D
- ۳ فروش کل سهام شرکت D به مبلغ خالص ۲۲۰۰۰۰۰ ریال
- ۴ خرید تعداد ۳۵۰ سهم از سهام شرکت F به بهای تمام شده ۷۷۰۰۰۰۰ ریال

ارزش بازار هر سهم شرکت‌های مذکور در پایان هر سال به شرح زیر است:

سال ۱۳x۴	سال ۱۳x۳	سال ۱۳x۲	سال ۱۳x۱	نام شرکت
	۳'۸۰۰	۳'۷۵۰	۳'۸۰۰	A
			۲'۸۰۰	B
		۲'۵۰۰		C
	۱'۴۰۰	۱'۵۰۰		D
۳'۶۰۰	۳'۵۵۰			E
۲'۳۰۰				F

شرکت نسترن برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در سهام از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌کند.

مطلوب است:

الف) انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه برای سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۴
 ب) تعیین نحوه انعکاس سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در ترازنامه پایان هر سال
 ۲) شرکت نادر در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۳۰ تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت ناصر را به‌قیمت هر سهم ۲۰۰ ریال خریداری نمود. مجمع صاحبان سهام شرکت ناصر در تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۵ توزیع سود سهمی به‌میزان ۲۵ درصد را تصویب کرد. شرکت نادر پس از دریافت سود سهمی، در تاریخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۰ تعداد ۱۰۰ سهم از سهام شرکت مذکور را به‌قیمت هر سهم ۱۸۰۰ ریال به‌فروش رساند.

مطلوب است:

انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ‌های ۱۳۸۱/۸/۳۰، ۱۳۸۱/۱۰/۱۵ و ۱۳۸۱/۱۱/۲۰
 ۲) شرکت نیلوفر برای ارزیابی سرمایه‌گذاری کوتاه مدت در سهام سایر شرکت‌ها از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌کند. گردش حساب سرمایه‌گذاری در سهام شرکت نیوشا که تنها سرمایه‌گذاری انجام شده شرکت مزبور می‌باشد به‌شرح زیر است:

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت نیوشا

۲۰۰۰۰۰	دریافت سود سهام	۷۵۰۰۰۰۰	خرید ۳۰۰ سهم از قرار هر سهم ۲۵۰۰ ریال
۲۸۵۰۰۰۰	وجوه حاصل از فروش ۱۰۰ سهم		

همچنین مبلغ ۱۵۰۰۰۰ ریال هزینه کارمزد ۳۰۰ سهم خریداری شده به حساب هزینه‌های متفرقه منظور شده است.

مطلوب است:

انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت نیلوفر به‌منظور اصلاح سرمایه‌گذاری در سهام شرکت نیوشا
 ۵) اطلاعات مربوط به مبادلات اوراق مشارکت شرکت راه‌آهن که توسط شرکت پارس خریداری شده به شرح زیر است:

۱۳۹۴/۰۱/۰۱ خرید ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال اوراق مشارکت ۵ ساله ۱۶٪ به ارزش اسمی
 ۱۳۹۴/۰۷/۰۱ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه اول اوراق مشارکت

۱۳۹۴/۱۲/۲۹ سود تضمین شده ۶ ماهه دوم تحقق یافته اما دریافت نشده و در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۱۰ دریافت می‌شود

۱۳۹۵/۰۱/۱۰ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه دوم اوراق مشارکت
 ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ فروش ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال اوراق مشارکت شرکت راه آهن به نرخ ۱۰۸ درصد که کارگزار مبلغ ۱۲۰٬۰۰۰ ریال بابت حق‌الزحمه کارگزاری و کمیسیون از مبلغ فروش اوراق کسر می‌کند.
 ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه پنجم اوراق مشارکت
 ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ سود تضمین شده ۶ ماهه ششم تحقق یافته اما دریافت نشده و در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ دریافت می‌شود
 ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه ششم اوراق مشارکت

مطلوب است:

ثبت رویدادهای مالی در دفتر روزنامه شرکت پارس
 ۶ در فروردین ۱۳۹۵ مدیریت شرکت خوزستان به این نتیجه رسید که برای سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت در اوراق مشارکت و سهام، وجه نقد کافی در اختیار دارد. در طی سال ۱۳۹۵ مبادلات زیر به وقوع پیوسته است:
 ۱ اردیبهشت: خرید ۶٬۰۰۰ سهم شرکت اهواز به مبلغ ۳۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به علاوه ۱۶۰٬۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری
 ۱ خرداد: خرید ۸٬۰۰۰ سهم شرکت دزفول به مبلغ ۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به علاوه ۱۰۰٬۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری
 ۱ تیر: خرید ۵۰۰ ورقه مشارکت ۱۰۰٬۰۰۰ ریالی ۸٪ شرکت خرمشهر به مبلغ ۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به علاوه ۵۰۰٬۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری (سود تضمین شده هر ۶ ماه یک بار در اول تیر و اول دی قابل پرداخت است).
 ۱ مهر: دریافت سود تقسیمی شرکت اهواز بابت هر سهم ۶۰۰ ریال
 ۱ آبان: فروش ۲٬۰۰۰ سهم از سهام شرکت اهواز به مبلغ هر سهم ۵٬۸۰۰ ریال منهای ۵۸٬۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری
 ۱ آذر: دریافت ۱۰۰ ریال سود تقسیمی بابت هر سهم شرکت دزفول
 ۱ دی: دریافت سود تضمین شده ۶ ماهه اوراق مشارکت شرکت خرمشهر
 ۱ بهمن: فروش اوراق مشارکت شرکت خرمشهر به مبلغ ۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به علاوه ۵۰۰٬۰۰۰ ریال هزینه کارگزاری

مطلوب است:

ثبت رویدادهای مالی مربوط در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

جدول ارزشیابی پودمان

نمره	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره‌دهی)	نتایج	استاندارد عملکرد (کیفیت)	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)	عنوان پودمان فصل
۳	یک کار عملی در حد هنرجو	بالاتر از حد انتظار	بر اساس استانداردهای حسابداری	کاربرد خرید سرمایه‌گذاری	سود و سرمایه‌گذاری
۲	کاربرد خرید سرمایه‌گذاری و تحلیل دریافت سود سرمایه‌گذاری	در حد انتظار		تحلیل دریافت سود سرمایه‌گذاری	
۱	یکی از دو تکلیف را انجام دهد	پایین‌تر از حد انتظار			
نمره مستمر از ۵					
نمره شایستگی پودمان از ۳					
نمره پودمان از ۲۰					